

Monumentnummer*: 524808

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 17 september 2001
Kadaster deel/nr 82807/89

Woonplaats* Naarden
Gemeente* Gooise meren
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Naarden
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Naarden
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4103

Omschrijving**

Inleiding

Aan de noordzijde van de Comeniuslaan gelegen voormalige SIGARETTENFABRIEK uit 1916 genaamd "Palazzo". De fabriek werd gebouwd in Neo-Moorse stijl naar ontwerp van de Amsterdamse architect J.P.W. Breling. De vormgeving refereert aan het oriëntaalse karakter van de sigaret. Opdrachtgever was de uit de Watergraafsmeer afkomstige Antonius Jacobus Weurman, die in november 1915 het huis Comeniuslaan 8 gekocht had en in de naastgelegen tuin de fabriek liet bouwen (de naam "Palazzo" was hem aanbevolen door een bevriend Italiaans schilder-tekenaar). Het interieur is in 1980 geheel verbouwd. Het voormalige fabrieksterrein wordt gescheiden van de openbare weg door een in vormgeving bijpassend smeedijzeren HEK waarin Moorse en Art Nouveau motieven. Dit hek dateert vermoedelijk uit het tweede kwart van de 20ste eeuw en verving een eenvoudiger ijzeren spijlenhek.

N.B. De achtergevel heeft een latere aanbouw.

Omschrijving

Op rechthoekig grondplan opgetrokken sigarettenfabriek waarvan de voorste helft twee bouwlagen telt onder een plat dak en de achterste helft een hoogte heeft van één bouwlaag onder een sheddak bestaande uit twee parallelle daken waarvan de op het noorden gerichte dakvlakken oorspronkelijk voorzien waren van glas (thans shingles) en de minder steile zuidelijke vlakken gedekt zijn met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gesmoorde muldenpannen. Boven het achterste gedeelte van het pand bevindt zich een plat dak. De buitengevels zijn opgetrokken in witgepleisterde baksteen. De voorgevel (Z) heeft een ter plaatse van de vensters verhoogde plint en in het midden een terugliggende voordeur met een uivormig bovenlicht waarin glas-in-lood. De uivorm van het bovenlicht wordt herhaald in de getrapte dagkanten ter weerszijden van de deur. De voordeur telt 21 vierkante panelen. Rechts is de voorgevel voorzien van een stolpraam met een uivormig bovenlicht van geel glas. Tegen de linker helft van de voorgevel bevindt zich een vijfzijdige erker met in de voorzijde een dito stolpraam en in de flankerende schuine zijden een smaller venster met eenzelfde bovenlicht. De hoeken van de erker worden bekroond door een getrapte kanteel. Het vijfzijdige en half-uvormige erkerdak is gedekt met bruinroze schubvormige kunstleien en wordt bekroond door een vergulde bol en een dito halve maan. Boven de aansluiting van het erkerdak telt de eerste verdieping zes smalle vensters waarvan de onderzijden de uivorm van het erkerdak volgen. De vensters zijn voorzien van geel glas-in-lood en hebben een getrap inspringende bovenzijde. Het linker geveldeel wordt afgesloten door vijf getrapte kantelen tussen hoekblokken die bekroond worden door een uivorm waarop een hoge vlaggenmast met een uivormige top. Rechts heeft de eerste verdieping een serie van drie smalle vensters voorzien van een getrap inspringende bovenzijde en geel glas-in-lood. De rechter gevelhelft is niet over de volle verdiepingshoogte opgetrokken, maar wordt halverwege de eerste verdieping beëindigd door getrapte kantelen waarachter een dakschild met een dakbedekking als op het erkerdak. De kanteel loodrecht boven de ingang is hoger opgetrokken. Op de afgeschuinde rechter hoek van de voorgevel staat een achzijdige betonnen minaret met een vierkante basis waarin rechtsvoor een smal venster als op de eerste verdieping. De omloop bovenin de minaret heeft een uitkragende achzijdige borstwering met kantelen. Het ronde en inspringende bovenste gedeelte van de minaret is rechtsvoor voorzien van een rondboogvenster en eindigt in een kegelvormige spits bekroond door een vergulde bol en een dito halve maan. In de linkerzijgevel (W) bevindt zich rechts een stolpraam met bovenlicht en ter weerszijden een lager en smaller venster waarin een bovenlicht met geel glas. Verder telt de begane grond twaalf vensters met bovenlicht. Het linker gedeelte van de eerste verdieping is voorzien van een smal verdiepingsvenster als in de voorgevel en wordt bekroond door vijf getrapte kantelen. Rechts hiervan wordt de eerste verdieping afgesloten door een bakgoot op geprofileerde klossen en bevinden zich twee paar vensters met bovenlicht. De rechterzijgevel (O) heeft links op beide bouwlagen een tweetal smalle vensters als rechtsboven in de voorgevel, en rechts hiervan een dubbele paneeldeur (op de begane grond gewijzigd in een raam) met een raam in elke deurhelft, een drieruits bovenlicht en ter weerszijden een venster. Onder beide vensters links op de begane grond bevindt zich een valraampje, en boven de deur op de eerste verdieping een hijsbalk waaraan een ijzeren haak. Het rechter gedeelte van de linker gevelhelft is op de parterre voorzien van een drieruits venster en een paneeldeur met tweeruits bovenlicht, en op de eerste verdieping van een smal venster als rechtsboven in de voorgevel. De eerste verdieping wordt rechts bekroond door vijf getrapte kantelen en links hiervan afgesloten door een bakgoot op geprofileerde klossen. De één bouwlaag hoge rechter gevelhelft wordt door een tussenlid met plat dak verbonden met het naastgelegen woonhuis Comeniuslaan 8.

De vensters in de achtergevel (N) zijn niet oorspronkelijk.

Het hek langs de weg bestaat uit zeven vierkante pijlers van witgeverfde rode machinale waalsteen in halfsteens verband met platvolle voeg. De pijlers worden afgedekt door een dekplaat van uitgewassen grindbeton. De smeedijzeren hekdelen tussen de pijlers zijn samengesteld uit afwisselend twee vierkante staven met bovenaan een verguld ruitmotief en één kortere getorste staaf die bekroond wordt door een vergulde halve maan en onder- en bovenaan geflankeerd wordt door art nouveau zweepsplagmotieven. De tweede en derde pijler van links zijn zwaarder en hoger uitgevoerd en worden bekroond door een uit verticale koperen banden samengestelde open ui die een staaf draagt met bovenaan een vergulde halve maan. Aan deze pijlers is een hoog gewelfd dubbel inrijhek opgehangen met een bij de hekdelen aansluitende vormgeving, echter zonder zweepslagen onderin. Rechts heeft het hek een tweede dubbel inrijhek waarvan de hoogte en vormgeving aansluit bij de overige hekdelen. Dit laatste geldt ook voor het poortje tussen de tweede en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

derde hekpijler van rechts.

Waardering

Het voormalige fabriekspand met bijbehorende erfscheiding is van algemeen belang wegens cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde als een uitwendig nagenoeg gaaf bewaard gebleven en karakteristiek voorbeeld van een sigarettenfabriek uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, opgetrokken in Neo-Moorse stijl.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Sigarettenfabriek